

3. KVARTAL 1999

TOMRA SYSTEMS ASA
Drengsrudhagen 2
P.O. Box 278
N-1370 Asker, Norway
Telefon: (+47) 66 79 91 00
Telefax: (+47) 66 79 91 11

TOMRA GRUPPEN

3. KVARTAL 1999

RESULTAT	3. kvartal		Akkumulert 30.09.		Akk. 31.12.
(Tall i MNOK)	1999	1998	1999	1998	1998
Driftsinntekter	661,3	497,9	1 849,5	1 240,9	1 728,0
Tilvirkningskost	400,8	300,8	1 111,3	705,4	999,6
Leasing avskrivninger	16,0	16,5	51,4	49,4	60,3
Dekningsbidrag	244,5	180,6	686,8	486,1	668,1
Driftskostnader	110,2	83,2	329,3	236,9	321,3
Ordinære avskrivninger	21,4	10,0	55,7	35,1	55,8
Driftsresultat	112,9	87,4	301,8	214,1	290,6
Resultat tilknyttede selskaper	7,1	3,0	15,6	4,3	7,6
Netto finans	1,0	(7,6)	7,9	(16,6)	(24,6)
Resultat før skatt	121,0	82,8	325,3	201,8	273,6
Skatter	41,1	26,5	110,6	64,6	88,1
Periodens resultat	79,9	56,3	214,7	137,2	185,5
Minoritetsinteresser	(3,2)	(2,2)	(5,7)	(4,8)	(5,8)

BALANSE	30. september		
(Tall i MNOK)	1999	1998	31. des. 1998
Eiendeler			
Immaterielle eiendeler	352,1	298,0	338,9
Leasing maskiner	235,8	263,6	262,9
Andre varige driftsmidler	549,1	449,9	453,2
Andre omløpsmidler	913,6	633,8	722,9
Likvider	161,1	75,2	56,0
Sum eiendeler	2 211,7	1 720,5	1 833,9
Gjeld og egenkapital			
Egenkapital	1 507,1	1 196,4	1 275,3
Minoritetsinteresser	42,8	22,2	21,3
Utsatt skatt	78,9	50,9	77,4
Langsiktig rentebærende gjeld	43,7	54,0	48,5
Kortsiktig rentebærende gjeld	138,1	130,8	104,9
Annen kortsiktig gjeld	401,1	266,2	306,5
Sum gjeld og egenkapital	2 211,7	1 720,5	1 833,9

Hovedtall	3. kvartal	4. kvartal	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal
pr. kvartal	1998	1998	1999	1999	1999
Driftsinntekter	497,9	487,1	504,3	683,9	661,3
Driftsresultat	87,4	76,5	78,9	110,0	112,9
Resultat før skatt	82,8	71,8	81,5	122,8	121,0
Salgsvekst (%)	40,1	39,0	51,7	66,6	32,8
Driftsmargin (%)	17,6	15,7	15,6	16,1	17,1
Resultatmargin før skatt(%)	16,6	14,7	16,2	18,0	18,3
Resultat pr. aksje (NOK)	1,33	1,15	1,29	1,90	1,85

HOVEDPUNKTER

- Omsetning på 661 MNOK (+33%)
- Resultat før skatt på 121 MNOK (+46%)
- Oppstart av test i California
- Etablering av ny organisasjonsenhet, TOMRA Global Business Development
- ISO 14001 sertifisering av produksjonsenhetene

RESULTAT/BALANSE

Omsetningen i tredje kvartal 1999 ble 661 MNOK, opp 33% fra 498 MNOK i samme periode 1998. Driftsresultatet viste en vekst på 29% til 113 MNOK med en driftsmargin på 17.1%. Resultat før skatt økte fra 83 MNOK til 121 MNOK. Netto finansposter på 1,0 MNOK inkluderer tilbakeføring av en gevinst på 12 MNOK fra andre kvartal relatert til salget av 22% eierandel i Tomra New York Recycling samt valutagevinster på 14 MNOK (se Regnskapsjusteringer).

Omsetningen utgjorde 1 850 MNOK for de første ni måneder mot 1 241 MNOK i 1998 (+49%), mens resultatet før skatt økte fra 202 MNOK til 325 MNOK (+61%).

Fortjenesten pr. aksje for de første ni månedene økte med 55% til NOK 5,03. Balansen viser en vekst på 21% fra inngangen av året til 2 212 MNOK. Likviditeten er god og egenkapitalandelen utgjør 68%.

EUROPA

Omsetningen i Europa utgjorde 719 MNOK for de første ni månedene i 1999 mot 426 MNOK i samme periode 1998 - en økning på 69%. Salgsveksten i tredje kvartal utgjorde 36%.

Omsetning pr. marked

Tall i MNOK	9m99	9m98
Norge	211	24
Sverige	79	74
Finland	68	37
Danmark	45	39
Nederland	91	68
Tyskland	149	113
Østerrike	47	43
Andre	29	28
Total Europa	719	426

Aktivitetsfordelt omsetning

Tall i MNOK	9m99	9m98
Salg, leasing	538	289
Service	169	125
Adm. & Promotion	12	12
Total Europa	719	426

Norge

Introduksjonen av bokspant i Norway tidligere i år har gitt fortsatt sterke salgstall i tredje kvartal. Totalt 1 650 automater er installert hittil i år med en markedsandel over 90%.

Salgstallene for øl viser at markedsandelen for boks har nådd 35-40%. Returandelen har etter bare få måneders drift nådd 70%, som er høyere enn tilsvarende tall i andre nyetablerte markeder.

Tyskland

Tyskland har utviklet seg i tråd med forventningene med en vekst på 28% i tredje kvartal og 32% hittil i år. Med en styrket produktportefølje samt en fokusert salgsorganisasjon forventes Tyskland å fortsette den positive utviklingen.

Lovgivning og industrielle initiativ

EU Kommisjonen vedtok emballasjedirektivet EU 94/62 i 1994 med spesifikke målsetninger for gjenvinning og resirkulering av emballasjeavfall som skulle være nådd innen juni 2001. Kommisjonen har nylig presentert et arbeidsdokument på revisjonen av direktivet som skal vedtas innen utløpet av år 2000. Viktige elementer i dette arbeidsdokumentet er:

- Minimumsmålsetningen for resirkulering av emballasje pr. materialtype økes fra 15% til 45%.
- Spesifikke mål for gjenbruk av visse materialer.
- Industrien er ansvarlig for kostnadene knyttet til etablering og drift av systemene for innsamling, gjenbruk og resirkulering.
- Energigjenvinning gjennom forbrenning aksepteres ikke som en gjenvinningsprosess.

Parallelt med denne prosessen pågår en rekke politiske og industrielle prosjekter som ytterligere forsterker fokuseringen på resirkulering i det europeiske markedet. TOMRA vil overvåke alle aktiviteter for å være best mulig posisjonert i forhold til mulige nye markeder eller aktiviteter.

AMERIKA

Omsetningen i Nord-Amerika utgjorde 1 130 MNOK for de første ni månedene - en økning på 39% fra 815 MNOK rapportert i samme periode 1998. Salgsveksten i tredje kvartal var 31%, hovedsakelig generert innen drift av resirkuleringssentre i California samt materialhåndtering i Michigan.

Salg pr. marked

Tall i MNOK	9m99	9m98
New York	376	379
Connecticut	102	101
Massachusetts	81	80
Michigan	129	75
California	329	100
Ikke-pant stater	97	61
Andre	16	19
Total Amerika	1 130	815

Aktivitetsfordelt omsetning

Tall i MNOK	9m99	9m98
Salg, leasing	148	139
Service	89	84
Resirkuleringssenter	426	161
Materialhåndtering	395	364
Adm. & Promotion	72	67
Total Amerika	1 130	815

California - RePlanet

TOMRA lanserte den 15. september 1999 sitt nye automatiserte resirkuleringssenter konsept. Lanseringen besto av 10 pilotsentere som alle har vært i drift siden midten av august. De automatiserte senterene utgjør et viktig element i TOMRA's strategi for å tiltrekke konsumenter og øke emballasjevolumene gjennom vår virksomhet i California. Suksess med det nye konseptet er også en viktig nøkkelfaktor for videre vekst i ikke-pant stater.

Konseptet omfatter bruk av automater for å øke tilgjengeligheten fra tidligere 30 timer i uken til 120 timer. Senterene er fullstendig oppgradert og fremstår nå som attraktive miljøstasjoner på parkeringsplassen foran butikkene. En omfattende markedsintroduksjon som inkluderte radio, aviser, butikkreklame og direktoreklame til husstander i nærområdet ble gjennomført for å sikre kjenskap til programmet.

Etter fire ukers test har konsumentenes og butikkens respons vært oppmuntrende. Antall transaksjoner har øket vesentlig men det er fortsatt for tidlig å konkludere eventuelle langsiktig positive volumeffekter. Gitt fortsatt positive testresultater vil TOMRA kansellere den planlagte testen i San Diego og starte full implementering av programmet med oppstart i første kvartal 2000.

California - Lovgivning

Den nye panteloven for drikkevareemballasje i California ble endelig vedtatt 11. oktober 1999 med effekt fra 1. januar 2000. Endringene i loven

medfører 25% økning av håndterings-godtgjørelsen for drift av resirkuleringssenterene, en økning av antall flasketyper i programmet med 18% og fjerning av tidsbegrensningen i loven slik at den nå blir en permanent lov.

EN VERDEN AV MULIGHETER

TOMRA's har definert "Helping the World Recycle" som sin misjon. I årsrapporten for 1998 kartla vi verdensmarkedet for drikkevare-emballasje og konkluderte med at TOMRA håndterte ca. 2% av det globale volumet. En markedsandel over 90% for automater indikerer i seg selv en sterk markedsposisjon, men dette betyr ikke mye i lys av det totale emballasje-markedet.

TOMRA er så langt det eneste selskapet i denne markedsnisjen som har en uttalt strategi om å håndtere hele kjeden av utfordringer knyttet til resirkulering. For å utvikle TOMRA videre mener vi at det er nødvendig å se på alle ledd i verdikjeden.

Det internasjonale samfunn vil - noe EU's arbeids-dokument for revisjon av Emballasjedirektivet viser - bli stadig mer opptatt av og villig til å investere i langsiktige løsninger for resirkulering. Som et svar på den økte fokus, og som den dominerende aktør innen dette markedet, kan TOMRA i fremtiden bli nødt til å foreta vesentlige investeringer i forkant av aktuelle prosjekter for å sikre sin markedsposisjon. Disse investeringene vil primært skje innen logistikk og resirkulering. TOMRA's tilstedeværelse i markedet i en tidlig fase er kritisk for å kunne delta i industriens prioriteringer frem mot et effektivt fungerende system.

Emballasjeutviklingen

Den sterke utviklingen i retning av mer konsumvennlig drikkevareemballasje, som for eksempel PET-flasken, har stor innvirkning på etablerte og nye programmer for resirkulering verden over. I det amerikanske markedet har PET-flaskens økte markedsandel medført en tildels sterk reduksjon av den samlede andel resirkulert drikkevare-emballasje. PET-flasken erstatter hovedsakelig aluminiumsbokser som historisk sett har hatt den høyeste resirkuleringsandelen. PET-flaskens vekst og posisjon var i sin tid basis for TOMRA's plast-strategi og "Flaske til Flaske" strategien.

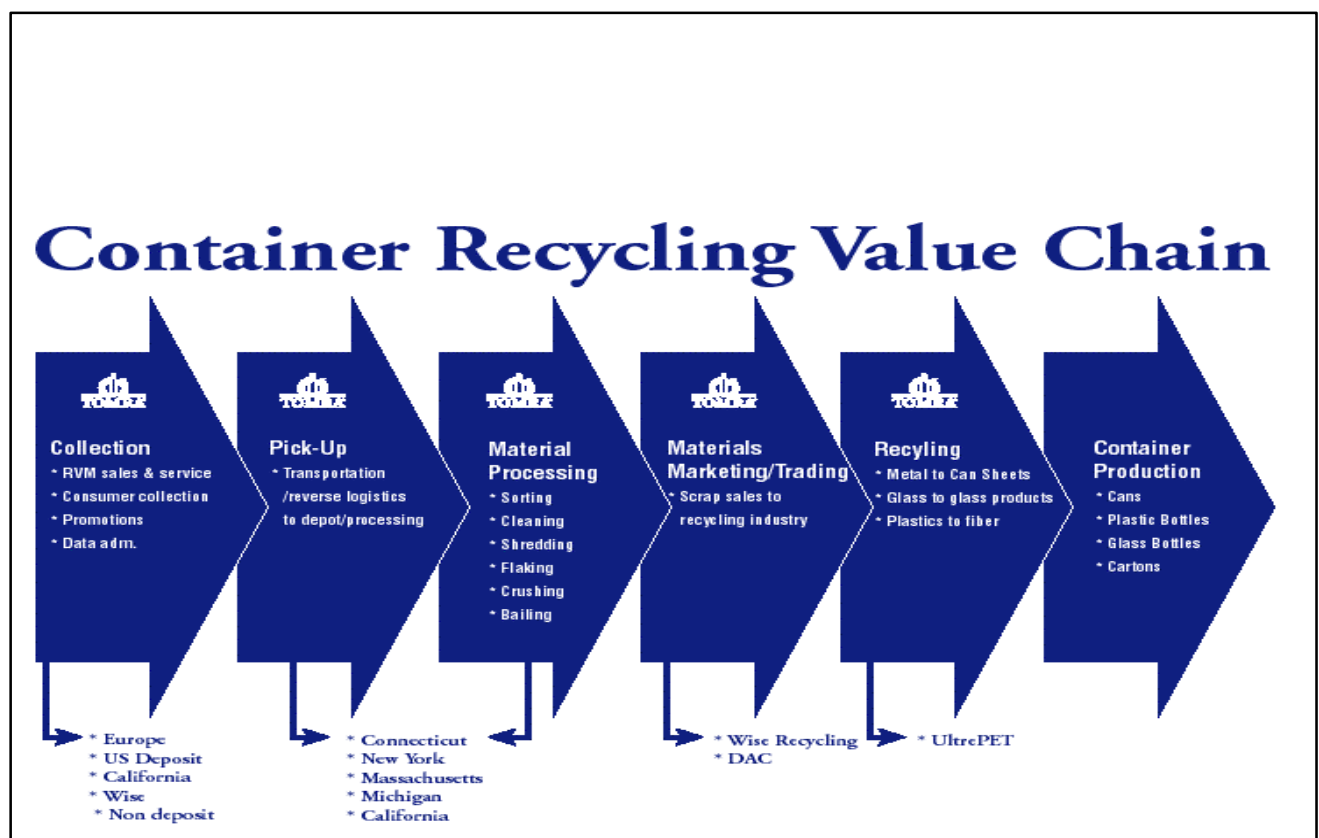
TOMRA's eksisterende markeder i Europa domineres av gjenfyllbar flasker. Basert på flere såkalte livssyklusanalyser (LCA's) er det

konkludert med at gjenfyllbare flasker har den beste miljøprofilen i markeder med begrensede transportavstander. I et marked for gjenfyllbar emballasje vil det mest effektive innsamlings-systemet være bygget rundt industriens egne distribusjonssystemer. Den enkelte produsent benytter sitt eget distribusjonssystem for å bringe emballasjen tilbake til tappeanleggene.

I markeder hvor produktene må transporteres over lengere avstander, som i dagens USA men også morgendagens Europa etter fjerningen av handels-grenser, vil engangsemballasje kunne vise til en likeverdig eller bedre miljøprofil. TOMRA har gjennom sin etablerte virksomhet i flere stater i USA vist at det mest effektive innsamlings-systemet baseres på en operatør som håndterer all emballasje på vegne av hele industrien.

innen store deler av denne verdikjeden i det amerikanske markedet. Vi har erfart at integrasjon av de forskjellige ledd i verdikjeden er den beste måten å maksimere effektivitet og samtidig tilføre verdi til kjeden på. TOMRA ønsker å tilføre verdi gjennom utnyttelse av unik automatiserings-teknologi kombinert med ekspertise innen integrasjon av verdikjeden.

TOMRAs posisjon i verdikjeden blir ytterligere styrket av rollen som uavhengig operatør på vegne av både dagligvare- og drikkevareindustrien. Nødvendigheten av en uavhengig operatør kommer klart til uttrykk både gjennom den interne konkurransesituasjonen innenfor den enkelte bransje, men også mellom bransjene og det politiske miljø. Materialhåndteringsprogrammet i Michigan er et godt eksempel. Det har tatt TOMRA flere år å utvikle dette programmet til en industriell løsning

TOMRAs Strategi

Fremtidige utfordringer i Europa knyttet til EU's Emballasjedirektiv gjør det nødvendig for TOMRA å delta i prosjekter og bygge kompetanse i de deler av verdikjeden som ikke effektivt betjenes av dagens eksisterende industri. Lignende politisk initiativer og press på industrien eksisterer også i USA, Sør-Amerika og enkelte markeder i den fjerne Østen.

Gjennom de siste årene har TOMRA operert

for innsamling og prosessering til tross for at de politiske rammene var fastlagt.

Virkningen av globalt sterkere fokusering på resirkulering gir TOMRA muligheter til å opprettholde en aggressiv vekststrategi. Alle markedsaktiviteter og oppkjøp vil ha som mål å etablere fullt integrerte systemer for innsamling, prosessering og resirkulering med outsourcing av alle ledd som kan betjenes av etablert industri. Øket fokus på integrasjon av hele verdikjeden

globalt kan øke veksttakten og påvirke marginene grunnet behovet for å posisjonere selskapet i forkant av implementering av integrerte løsninger.

Global Business Development

For å kunne møte industriens utfordringer, realisere markedsmuligheter og innfri våre vekstmål etablerte TOMRA en ny organisasjonsenhet i tredje kvartal. Global Business Development (GBD), vil være ansvarlig for å kartlegge og utvikle de forretningsmuligheter som kan defineres som strategiske i størrelse og natur. For markeder og prosjekter hvor disse kriterier foreligger, vil GBD være ansvarlig for å definere og gjennomføre strategien for oppstart i samarbeide med de etablerte forretningsenhetene. Basert på det store antall industrielle og politiske initiativ innen EU markedet vil GBD måtte konsentrere sine ressurser mot nøkkelmarkeder som Tyskland, Nederland og Storbritannia. Det tidligere nevnte arbeidsdokumentet som behandler rammene for et fornyet Emballasje-direktiv indikerer at industrien vil bli gjort ansvarlig for kostnadene knyttet til innsamling og resirkulering. Vi ser allerede at dette har påvirket aktivitetsnivået og at betydningen av å kunne presentere fullt integrerte resirkuleringsmodeller for markedet har øket betydelig.

Samtidig foreligger det en rekke politiske initiativ i andre deler av verden som også trenger oppfølging fra TOMRA. De primære områdene som GBD vil følge utenfor Europa vil være ikke-pant stater i USA samt Brasil, Sør-Øst Asia og Japan.

TOMRA vil totalt foreta investeringer i Global Business Development og lanseringen av RePlanet i California på tilsammen 60 MNOK som vil bli kostnadsført neste år.

ISO 14001

Som redegjort for i Miljørapporten for 1998 planla TOMRA å implementere ISO 14001 standarden for miljøstyring i 1999. Med effekt fra 8. oktober 1999 har TOMRA fått ISO 14001 sertifisering. TOMRAs miljøstyringssystem er utviklet rundt våre produkters livssyklus. Modellen sikrer en helhetlig miljøtankegang som først og fremst fokuserer på kontinuerlig forbedring innenfor de områdene som har størst forbedringspotensiale.

REGNSKAPSJUSTERINGER

Ved utgangen av andre kvartal solgte TOMRA en 22% eierandel i datterselskapet Tomra New York Recycling til drikkevaredistributører i Upstate New York med en regnskapsmessig gevinst på 12,1 MNOK. I tredje kvartal ble ytterligere 5% solgt til den lokale Coca-Cola distributøren til samme betingelser med en gevinst på ytterligere 4,0 MNOK.

Gevinsten ble bokført og rapportert korrekt under netto finansposter etter amerikanske regnskapsprinsipper, men dette er ikke riktig etter norske prinsipper som baserer seg på enhetssynet i motsetning til eiersynet i USA. TOMRA har derfor reversert gevinsten fra andre kvartal i resultatregnskapet for dette kvartalet og ført denne direkte mot minoritetsinteresser og kortsiktig gjeld sammen med gevinsten fra salget til Coca-Cola distributøren.

For å reflektere minoritetsinteresser korrekt i resultatregnskapet etter nye norske regnskapsprinsipper er linjen for minoritet flyttet under linjen for periodens netto resultat. Denne plasseringen er som ovenstående sak basert på det norske enhetssynet. Minoritetsinteressen rapporteres etter skatt som en andel av selskapets nettoresultat og er hensyntatt i beregningen av fortjeneste pr. aksje. Sammenligningstall for tidligere perioder er endret tilsvarende.

AKSJONÆRFORHOLD

Selskapets største aksjonærer ved utgangen av september 1999 var: State Street Bank (USA) 9,5%, Chase Manhattan Bank (UK) 5,8%, KLP (N) 3,9%, Folketrygdfondet (N) 3,6% og Caisse des Depots et Consignations (F) 3,4%. Fordelingen av aksjonærer på nasjonalitet viser: Norge 35,8%, USA 21,6%, Storbritannia 11,3%, Frankrike 5,8% og Luxemburg 5,4%.

TOMRAs aksjekurs gikk ned fra 296 NOK til 292 NOK i løpet av tredje kvartal 1999. Antall aksjer omsatt hittil i år var 53 millioner som er uforandret i forhold til samme periode forrige år.

Asker, 19. oktober 1999

Styret i
TOMRA SYSTEMS ASA

Jan Chr. Opsahl
Styreformann

Erik Thorsen
Konsernsjef